

Усе життя – служіння музі

*Сценарій музичного вечора-портрета,
присвяченого 85-річниці від дня народження
композитора Володимира Шаповаленка*

Управління культури Полтавської
обласної державної адміністрації

Полтавська обласна бібліотека для
юнацтва ім. Олеся Гончара

Усе життя – служіння музі

*Сценарій музичного вечора-портрета,
присвяченого 85-річниці від дня народження
композитора Володимира Шаповаленка*

**85.31(4Укр)
У74**

Автор-укладач: *Потуремець Варвара Василівна*

Усе життя – служіння музи: сценарій музичного вечора-портрета, присвяченого 85-й річниці від дня народження композитора Володимира Шаповаленка / Полтавська обл. бібліотека для юнацтва ім. Олесь Гончара; автор-укладач В. В. Потуремець. – Полтава, 2017. – 8 с.

Сценарій музичного вечора-портрета присвячений життєвому і творчому шляху відомого композитора-земляка Володимира Шаповаленка, зокрема його музичним творам, написаним для дітей та юнацтва: пісням, музиці до театральних спектаклів та відомих мультфільмів.

Адресується бібліотечним працівникам та викладачам музичних шкіл.

*Будь-яке мистецтво прагне до того,
щоб стати музикою.*

Уолтер Патер

Полтавщина – батьківщина багатьох відомих письменників, музикантів, художників, акторів... Серед плеяди митців і ім'я композитора, диригента Володимира Шаповаленка, якому 9 липня ц. р. виповнилося б 85 років.

Для популяризації творчості композитора-земляка серед молодіжної аудиторії рекомендуємо провести музичний вечір – портрет *"Усе життя – служіння музі"*. Враховуючи те, що в книгозбірнях області недостатня кількість літератури про композитора, рекомендуємо організувати перегляди літератури на теми: *"Володимир Шаповаленко – український композитор, диригент, хормейстер"*, *"Автор музики для дітей та юнацтва"*, *"Із золотого фонду української естради: Володимир Шаповаленко"*, *"Музика композитора до мультфільмів"* та інші. Вестимуть захід двоє ведучих.

Перший ведучий: Володимир Шаповаленко - український композитор, диригент, хормейстер народився 9 липня 1932 року в Полтаві в сім'ї вчителів. Батько, Павло Петрович, з родини духовенства, вчитель співів та хормейстер, був керівником відомих хорових гуртків. Мати - Олександра Максимівна (Савченко) працювала вчителькою початкових класів. Саме їй Володимир ще школярем написав пісню для дітей *"Про нашу маму"*, яка стала популярною. Цю мелодію батько записав на ноти і надіслав до Харкова. А звідти прийшла схвальна рецензія композитора Якова Штогаренка, в якій він зазначав, що Вові Шаповаленку слід обов'язково навчатися музиці. Саме батько був першим наставником і педагогом для композитора. Проживала сім'я в однокімнатній квартирі, в будинку по вулиці Спаська, 9, в якій на почесному місці стояв рояль. Під час Другої світової війни родина Шаповаленків опинилася в окупованій Полтаві. Маленький Володимир щойно закінчив перший клас і продовжував навчання за програмою другого і третього класів з матір'ю. Після визволення Полтави Володимир навчається у 20-й залізничній школі й одночасно - у дитячій музичній школі.

Другий ведучий: Володимир грав на скрипці, співав у шкільному хорі, захоплювався театром і навіть брав участь у деяких виставах. За допомогою батька опанував диригування і по закінченню школи працював хормейстером у гуртках художньої самодіяльності, а згодом – у хорі Полтавського паровозоремонтного заводу. З 1948 по 1951 рік вчився у школі робітничої молоді, працював позаштатним кореспондентом Полтавського обласного радіокомітету та концертмейстером хорового гуртка Полтавського технікуму м'ясо-молочної промисловості. У вільний час писав пісні і музичні композиції, які друкувалися в збірці *"Золотий наш урожаю"*, в обласній газеті *"Зоря Полтавщини"*, а згодом вже звучали на радіо. У свої 18 років молодий композитор написав біля 20-ти пісень.

Перший ведучий:

*Я не знаю звідки у зимовім небі,
Плинув без лебідки білий лебідь.
Сніговиця вила, сніговиця біла
Непорочно білі, лебедині крила.*

*В хмарах світанкових птах з дороги збився
І над білим полем плач стелився, лився.
А мене за серце ухопила туга,
Наче нині втратив дорогого друга.*

*Я не знаю звідки у зимовім небі
Плинув без лебідки
Білий лебідь!*

(Звучить запис пісні "Одинокий лебідь" сл. Б. Чіна)

Другий ведучий : Участь у республіканському огляді молодих талантів у 1951 році остаточно вирішила долю юнака. Відомий український композитор Лев Ревуцький, який очолював журі, схвально поставився до молодого музиканта й порадив йому продовжити освіту в Київській консерваторії. Спроба була вдалою – Володимир Шаповаленко разом з Олександром Білашем пройшли по конкурсу в консерваторію на композиторський факультет. Їх педагогами і наставниками були професори Лев Ревуцький і Микола Вілінський. Навчаючись у консерваторії він пише хорові твори: а-капелу "*Конвалія*", "*Елегія*" на слова Олександра Олеся, пісні, тощо.

Перший ведучий: *"До сьогодні, крок за кроком,
Ішли ми вдвох, в руці рука.
І склалась пісня ненароком -
Проста, правдива і дзвінка.
В ній дружба, радістю живуча,
Яка в нас в юності веде.
Широкий степ, шляхи і кручі -
Нам не забудуться ніде..."*

Андрій Пашко

Другий ведучий: В унісон з цими рядками Андрія Пашка звучать інші рядки цього поета:

*"Ні, не забути, ні,
Той пам'ятний вечір мені,
Ту зустріч неждану,
Щасливий той час
І перший замріяний вальс"...*

Пісня *"Вальс кохання"* була написана Володимиром Шаповаленком в співавторстві з полтавським поетом Андрієм Пашком. Цей вальс був дуже популярним в Україні.

(Звучить запис пісні "Вальс кохання", слова Андрія Пашка)

Перший ведучий: З 1960 по 1967 року Володимир Павлович працював музичним керівником літературних передач державного радіокомітету України, одночасно керівником ансамблю Київського палацу піонерів, декілька років був на посаді начальника музичного відділу Українського гастрольно-концертного об'єднання, але потім повертається до редакції мовлення для дітей та юнацтва Держтелерадіо, де пропрацював до 1996 року – до самої смерті. Під його безпосереднім керівництвом виходять в ефір такі передачі як:

"Музичний абонемент юнацтва",

"Мама, тато, музика і я",

"Чуєш, музика звучить?",

"Музикою відгукнеться слово".

Другий ведучий: І рано-вранці і пізно ввечері його можна було зустріти в апаратній, де монтувалися передачі для дітей та юнацтва. Кожну казку, кожне оповідання чи радіовиставу він, як справжній чарівник, наповнював найпоетичнішими музичними барвами. Композитор написав багато творів для дітей та юнацтва у різних жанрах: пісні, оперети, мюзикли, музика до телевистав, мультфільмів та вистав театру ляльок. Відходячи від панівного в ті часи академізму, він у музику елементи естрадних жанрів. Найголовнішим засобом музичної виразності для нього була мелодія – яскрава, з чіткою структурою, така, що добре запам'ятовується.

Цей мелодійний дар особливо розкривається в його симфонічних творах – *"Увертюра"*, *"Образ"*. Особливої популярності здобула його оперета *"Шлюб з пригодами"*, яка з успіхом йшла в багатьох містах України.

Перший ведучий: Композитором написаний музичний спектакль за книжкою Всеволода Нестайка *"Тореодори з Васюківки"*, але найбільше в нього написано пісень для дітей (більше 50). Найвідомішими і найпопулярнішими серед них є *"Пісня про мрію"*, *"Звучить Бетховена соната"*, *"Радісна пісенька"*, *"Фантазери"*. А зараз послухайте пісню В. Шаповаленка *"Нам без книг ніяк не можна"*, написану на слова З. Бичкової. *(Звучить запис пісні)*

Для найменших Володимиром Шаповаленком написано музику до мультфільмів *"Повітряний змій"*, *"Курчатко в клітиночку"*, *"Домовий"*, *"Про мишенятко, яке хотіло стати сильним"* та інших. *(Фрагмент з мультфільму "Курчатко в клітиночку")*

За внесок у розвиток української музики композитору було присвоєно звання "Заслуженого працівника культури України", музична школа № 2 м. Полтави носить ім'я Володимира Шаповаленка.

І на закінчення нашого заходу прозвучить запис пісні "На трояндах сніг", яку композитор присвятив своїй дружині Наталії Леонідівні. (Звучить запис пісні)

Література про життєвий і творчий шлях Володимира Шаповаленка

Галін І. Життя, як спалах // Полтавщина. - 1996. - № 47 (22-28 листоп.). - С. 11.

Москаленко В. Яскрава музика В. Шаповаленка // Зоря комунізму. – 1989. - 15 липня.

Чернов А. Шаповаленко Володимир Павлович : [укр. композитор, диригент, хормейстер, уродженець м. Полтави] / А. Чернов // Край. - 2010. - № 80 (груд.). - С. 12.

Чернов А. Усе життя він служив її Величності Музиці : / А. Чернов // Полтавський вісник. - 2012. - 6 лип. - С. 22.

Шапова Н. Володимир Шаповаленко / Н. Шапова // Край. - 2010. - Груд. (№ 80). - С. 12.

Шаповаленко В. // Союз композиторів України: справочник. – Киев, 1984. – С. 247-248.

Шаповаленко Володимир Павлович : [нар. в м. Полтава] // Муха А. Композитори України та української діаспори : довідник. - Київ, 2004. - С. 324.

Шаповаленко Володимир Павлович // Позакласний час. - 2010. - № 9. - С. 78.

Інтернет-ресурс

Володимир Шаповаленко – пісні, біографія [Електронний ресурс] – Режим доступу: [hisni.org.ua>persons/1515.html](http://hisni.org.ua/persons/1515.html) (дата звернення: 11.01.2017) – Назва з екрана.

Шаповаленко Володимир Павлович – Вікіпедія [Електронний ресурс] – Режим доступу: [uk.wikipedia.org.Шаповаленко](http://uk.wikipedia.org/Шаповаленко) (дата звернення: 11.01. 2017) – Назва з екрана.

Шаповаленко Володимир Павлович – [Електронний ресурс] – Режим доступу: histpol.pl.ua>ru/lich (дата звернення: 11.01. 2017) – Назва з екрана.

Усе життя – служіння музі

*Сценарій музичного вечора-портрета,
присвяченого 85-річниці від дня народження
композитора Володимира Шаповаленка*

Автор-укладач

В. В. Потуремець

Редактор

С. В. Сичова

Комп'ютерна верстка

В. Ф. Походун

Відповідальна за випуск

С. В. Сичова

Підписано до друку 19.01.2017. 8 стор. Тираж 3 прим.
Обласна бібліотека для юнацтва імені Олеся Гончара
36039, м. Полтава, вул. Олеся Гончара, 25а

<http://libgonchar.org> E-mail: pobugonchara@ukr.net